

Jan Timman stort zich op Max Euwe

Bart Stam

Na een gedwongen pauze van ruim twee jaar was Jan Timman woensdag 13 april weer eens in het Max Euwe Centrum voor een schaaktraining. Ditmaal stond onze naamgever centraal. Timman werkt namelijk voor *New in Chess* aan een nieuw boek met de tachtig beste partijen van Euwe. Het boek, waarvan de titel nog niet bekend is, verschijnt medio 2023 in het Engels én het Nederlands.

Timman loopt al jaren rond met het idee om een partijverzameling uit te brengen over de voormalige FIDE-president. Volgens de Arnhemse grootmeester zijn de beste partijen van Euwe tot nu toe onderbelicht gebleven in de bestaande schaakliteratuur. 'Ik heb altijd veel bewondering gehad voor Euwe. Als wereldkampioen was hij op zijn sterkst maar reeds in de jaren twintig speelde hij heel interessante en goede partijen tegen Aljechin, Capablanca, Maroczy, Rubinstein, Tarrasch, Bogoljubow en Réti.' Timman en Euwe hebben altijd een goede band gehad, zo valt te lezen in Nieuwbrief 100. Zo was de oud-wereldkampioen een van de drijvende krachten achter het Timman-comité om de jonge grootmeester te helpen in de strijd om de wereldtitel.

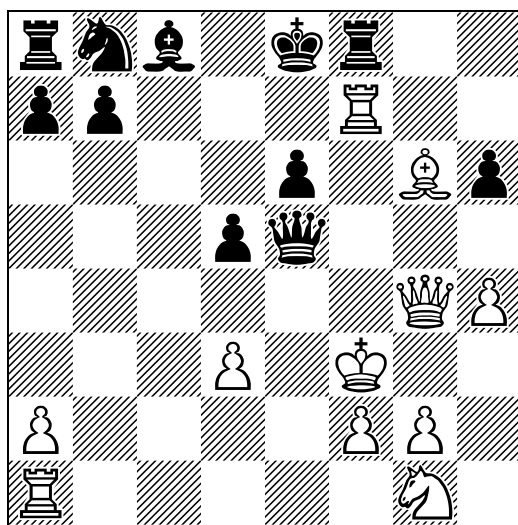
Voorafgaand aan de training overhandigde Jan Timman een schenking aan MEC'er Bart Stam. Het was de uitnodiging van Timmans moeder voor de matchpartij van Euwe tegen Aljechin in het meisjeslyceum op 22 oktober 1935. (foto: Harry Gielen)

Scherpe partij tegen Maroczy

De eerste partij die Timman behandelde, komt uit een tweekamp van twaalf partijen die de Nederlander in 1921 speelde in Bad Aussee (Oostenrijk) tegen zijn leermeester en vriend Geza Maroczy. Timman: ‘Maroczy vluchtte in 1919 vanuit Hongarije naar Nederland waar hij de achttienjarige Max Euwe, het grote schaaktalent van ons land, ging begeleiden. Euwe heeft zeker profijt gehad van deze samenwerking.’

Volgens Timman blijkt uit deze partij hoe scherp en diep de destijds twintigjarige wiskundestudent al kon rekenen. ‘De partij doet zeer modern aan en bevat tal van interessante motieven.’ In de zesde partij ontstond na **18...Tg8-f8** de volgende stelling:

Euwe - Maroczy

Hier speelde Euwe **19.Tf5+!!** waarna wit beslissende koningsaanval krijgt. Na **19...Kd7** (19...Ke7 20.Db4+) maakte Euwe de partij fraai uit met **20.Txf8 Dxa1 21.Tf7+ Kd8 22.Db4 Pd7 23.Dd6 Dh8 24.Pe2 e5 25.Pf4 exf4 26.Lf5 De8 27.Lxd7 Lxd7 28.Tf8** en zwart gaf het op. ‘Euwe speelde zeer goed in deze match,’ aldus Timman. ‘Door deze overwinning kwam hij zelfs op een 4-2 voorsprong. Uiteindelijk wist Maroczy er een 6-6 gelijkspel uit te slepen.’

Hierna behandelde Timman een winstpartij van de Nederlander tegen Tarrasch (Bad Pistyan 1922) en zijn eerste zege op Aljechin (Amsterdam 1926).

Capablanca ontsnapt

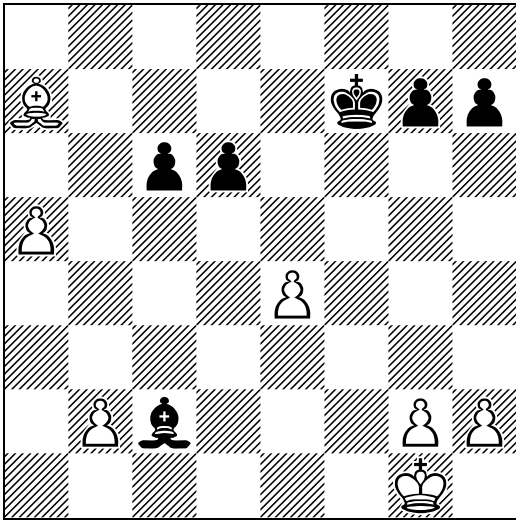
De negenvoudig Nederlands kampioen liet vervolgens zien hoe Euwe oud-wereldkampioen Capablanca liet ontsnappen met remise tijdens het toernooi van Karsblad in 1929.

‘Waarschijnlijk was Euwe nerveus,’ zo vermoedt Timman. ‘Deze partij deed mij denken aan de kansen die ik miste tijdens de WK-match van 1993 tegen Karpov.’

Euwe behaalde zijn laatste grote succes in het beroemde Staunton-toernooi van 1946 in Groningen. Hier eindigde de wiskundeleraar als tweede, op een half punt van toekomstig

wereldkampioen Botwinnik. Euwe liet de toernooiwinnaar met remise ontsnappen. Beroemd is zijn lopereindspel tegen Daniel Yanofsky.

Euwe - Yanofsky

Stelling na 27...Lb3-c2

Hier speelde Euwe het verbluffende **28.Lc5!!** Als zwart de witte loper slaat, dan loopt de a-pion uiteraard door. Hoewel zwart met nauwkeurig spel de partij nog remise had kunnen houden, wist Euwe met de doorbraak **45.h5!** de partij alsnog te winnen.

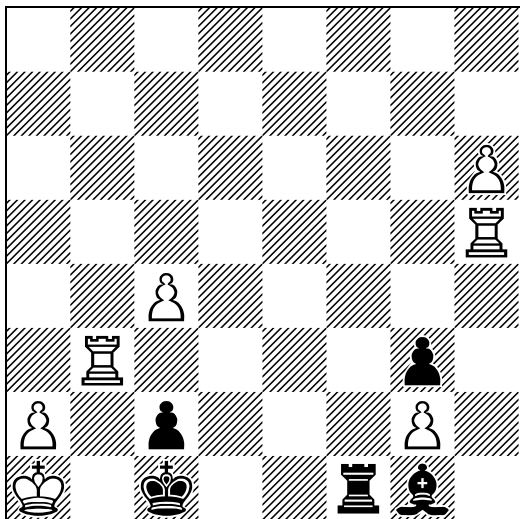

Timman tijdens de behandeling van de eindspelstudies (foto: Bart Stam)

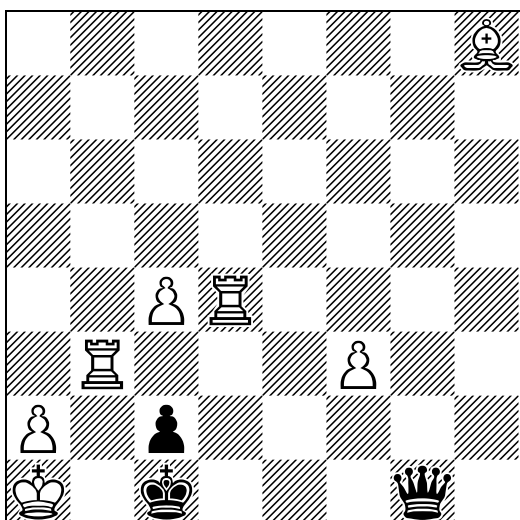
Eindspelstudies

Traditiegetrouw liet Timman na de pauze eindspelstudies zien van eigen makelij. In 2021 componeerde de Arnhemmer onderstaande studie die de derde prijs won in het Argentijnse UAPA-toernooi.

Wit speelt en wint (Timman, 2021)

Wit kan winnen maar hij moet verhinderen dat de zwarte koning ontsnapt en de gevaarlijke vrijpion promoveert. Tegelijkertijd moet hij oppassen voor pat. **1.Td5 Tf3** (na 1...,Tf4 volgt 2.h7 Th4 3.a4! en zwart kan beide vrijpionen niet tegenhouden) **2.gxf3** (na 2.Txf3? Ld4+ of 2.Tb2 Ta3! forceert zwart pat). **2....,g2 3.h7 Ld4+ 4.Txd4 g1D 5.h8L!**

Stelling na 5.h7-h8L

(Een fraaie loperpromotie omdat 5.h8D? Dxd4+! wederom pat is) **5....,Dg7! 6.Te3! De5! 7.Te2!** (7.Tee4,Da5! en wit komt niet verder). **7....,De3!** (7....,Dxe2 8.Td5+ en zwart gaat mat) **8.Te4! Db6 9.Te1+** en wit wint (9....,Kd2 10.T4e2 mat).